

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux, Augenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsbet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA” iese în lumina
Abonamente pentru Austria-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Nr-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Intului Nr. 80. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 68.

Brașov, Joi 25 Martie (7 Aprilie).

1904.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Joi,
Bunavestire, diarul nu va apărea până Vineri seara.

Jocul la noroc.

(a) Mai deunăzi publicasem o
dare de seamă asupra unei cărți, ce
a apărut de curând în limba germană
și în care un medic inspirat de sen-
timente umanitare descrie în colorii
adeverate miseria sclavagiului mo-
dern provocat de proxenetii inter-
naționali.

Acel bărbat propune diferite
măsuri, pe cari ar trebui numai de-
cât să le ia în considerare corpurile
legiuitorie ale diferitelor țări. Dór
este vorba de ocrotirea demnității
omului, de scutirea fetelor nenoro-
cite, cari sunt vândute ca marfă și
maltratate mai rău decât sclavele
epocii vechi, astăzi, în epoca uma-
nitarismului, unde s'au format so-
cietăți până și pentru scutirea de
maltratare a dobitoacelor necuvên-
tătoare.

Ar trebui să fie însă cineva un
optimist incurabil, decât să ar face
ilusie, că strigătul de alarmă al
acelui medic vienez va pătrunde în
incinta vr'unei camere. Este o fa-
talitate, pe semne, ca drepturile, fie
ele cât de firești, să nu potă fi căș-
tigate decât după sbucium și luptă
îndelungată, împreunate adesea cu
vătărmă de sânge.

Va trece deci érași timp înde-
lungat, până ce conștiința guverne-
lor se va pătrunde de necesitatea
de a lua măsuri contra sclavagiului
modern.

Guvernele au alte gânduri și
alte planuri.

Uite, de pildă, guvernul țării
acesteia, în epoca acesta tristă de
miserie economică și socială, ce are
mai urgent de făcut, decât să în-
vrăjbească cetățenii cu măsuri noué
de maghiarizare?...

Jumătate din locuitorii țării își
evacuază vetrele străbune, spre a
cutriera lumea peste oceane după
bucătica de pâine, și guvernul, vâ-
dând, că nu mai potă opri emigra-
rea, se mulțumesc a încheia un
contract cu o societate de naviga-
ție și a numi un comisar al său,
ca să însoțescă pe emigranți în exo-
dul lor.

Și mai durerósă este constata-
rea, ce o face o fôie maghiară des-
pre contractul, ce l'a încheiat gu-
vernul ungar cu un consorțiu de
capitaliști din străinătate, spre a le
da cartă bianca, ca să exploateze ce-
tățenii cu loteria de clase.

Nu i-a fost de ajuns erariului,
că a infectat poporul cu rachiul,
dér acum a luat asupra-și rolul, de
a-și seduce propriii săi cetățeni și
a-i îndemna să cultive patima jocu-
lui de noroc.

Statul ungar a dat în arendă
loteria de clase unui consorțiu străin
pe timpul de 20 ani pentru suma
anuală la 2.200.000 corone.

În schimbul acestui bacșiș s'a
dat libertate tuturor agenților, ca să
cutriere orașele, satele și cătunele,
ndemnând lumea să cumpere losuri,

în loc să-și plaseze economiile în
alte întreprinderi mai folositoare.

Constatarea acesta nu o facem
noi, ci o face o fôie maghiară, care
pórtă titlul „Pénz és Föld” și care
ni-s'a trimis la redacție de un amic
al nostru.

Acéstă fôie, într'un articol nu
se potă mai convingător, arată efec-
tele ruinătoare ale jocului la noroc
cu așa numita loterie de clase.

Consortiul, care a pus la cale
acest joc, anul trecut, după ce a
plătit statului arénda și taxele pen-
tru control în suma de 2,662,000
corone, după ce a achitat contribuția
și taxele în suma de 252,185 co-
rone, după ce a plătit lefurile direc-
torilor și amplolațiilor săi în suma
de 208,407 corone, a realizat un be-
neficiu net de 724,919 corone și o
rentă de 2,109,470 corone din crei-
țării navilor, cari s'au lăsat amăgiți
a cumpăra losuri.

Cu cifre, luate din bilanțul a-
nual al consorțiului, fôia maghiară
arată, că reclama, ce se face cu
pretinsele număróse câștiguri, este
o pură *ilusune*, căci din cele 55,000
câștiguri promise după 110.000 lo-
suri, cele mai multe rămân numai
promisiuni, așa că în realitate nu
sunt, decât 3150 câștiguri ade-
verate.

Etă deci o întreprindere, care
după constatările numitei foi cu
drept cuvânt se potă numi o es-
ploatare neomenósă — spriginită și
ocrotită de stat!...

Și apoi să ne mai mirăm, că
nemulțumirea crește mereu și mise-
ria poporului devine din ce în ce
mai mare?

Ce să-i faci, decât însuși guver-
nul lucrăză la deteriorarea stării
economice?

Brașov, 24 Martie v.

Sinodul arhidieceșan din Si-
biu este convocat de I. P. S. Sa metro-
politul Ioan Meșianu pe Dumineca Tomii
în 4 (17) Aprilie, la 9 ore a. m. în localul
menit spre acest scop.

Școléle poporale din Transil-
vania și Ungaria. Etă numărul școlélor
poporale din Transilvania și Ungaria, cari
esistau la 1897/98 și care de atunci de
sigur a mai crescut: Școléle poporale ma-
ghiare erau 10,173, române și maghiare
742, germane și maghiare 806, slovace și
maghiare 1249, rutene și maghiare 302,
croate și maghiare 125, sârbesci și ma-
ghiare 200. Față de aceste au fost 2244
școléle poporale curat române, 387 curat
germane, 558 curat slovace, 105 curat ru-
tene, 135 curat sârbesci.

Peste tot au fost în 1898 școléle curat
nemaghiare 3459, adică școléle cu limba
de predare română, germană, slovacă, sârbă.
În privința limbei materne a școlărilor:
au fost 1,502,820 școlări maghiari, și
1,422,865 școlări nemaghiari (români, ger-
mani, slovaci, sârbi etc.) din cari 492,624
români.

Noi Români de sub oblăduirea ungu-
rescă întreținem, deci 2244 școléle poporale
curat române, fără ca statul să ne vină
în ajutor c'un ban măcar. Și când ne

gândim, că aceste școléle vré să le maghia-
rizeze guvernul după calapodul ce toamai
acum îl croesc Tisza-Berzeviczy, lovi-
tura acesta trebuie să deștepte din amor-
țirea lor și pe cei mai inconștienți din
situii noastre.

Proiectul de tarif vamal român
a fost primit în deșabateré generală în șe-
dința de la 4 Aprilie a camerei cu 80
contra 8 voturi. S'a trecut apoi la deșaba-
terea pe articole.

Puterile și Pórtă. Din Constanti-
nopol se telegrafieză, că ambasadele rusă
și austro-ungară au remis Pórtii un me-
moriu în care mențin în mod absolut exi-
gențele privitoare la organizarea gendar-
meriei în Macedonia, inclusiv numărul de
ofițeri și subofițeri străini, prevăduți în
proiectul de organizare.

Regele Carol la Academia Română.

Duminecă a fost ședință solemnă la
Academie. Ședința s'a ținut sub presi-
denția M. S. Regelui Carol, asistat de
principele moștenitor Ferdinand.

Președintele Academiei d-l P. S.
Aurelianu uréză Regelui bunăvenire și aní
mulți pentru a conduce și de aci înainte
destinele statului. Arată, că s'a împlinit
un sfert de veac de când Suveranul a
condus armata română pe câmpiile Bul-
gariei, de unde s'a întors încununat de
biruință.

După răsboiul Regele s'a ocupat cu
desvoltarea institutiunilor politice și cul-
turale ale țării, fapt pentru care îi datorim
recunoscință. Oratorul sfîrșescé încredin-
tând pe M. Sa, că Academia va sci să răs-
pundă chemării ei, împlinindu-și misiunea
de a face ca neamul românesc să pro-
pășescă.

După d-l Aurelianu, a luat cuvântul
M. S. Regele Carol. În mijlocul unei în-
cordate atențiuni, mulțumi Academiei pen-
tru urările ce i-a făcut prin președintele
ei și spune, că nici-odată nu va înceta a-se
interesa de mersul acestei institutiuni.

Face o asemănare între două mari
fapte istorice, dicénd: mă folosesc de mă-
gilitórea primire, pe care a făcut-o Aca-
demia documentelor istorice ce i-am adus
în trecut, spre a veni astăzi cu o nouă
comunicare, care este o ochire ce doreșce
a arunca asupra a două epoce istorice
de cea mai mare importanță. Una se re-
feră la trecutul îndepărtat, care îmbrăți-
șéază epoca lui Mircea cel Mare și a comi-
telui de Zollern, întemeiatorul casei de
Hohenzollern, ér cealaltă la fapte mai
recente și cari au asigurat neatárnarea
patriei nóstre. Etă cum redă „V. N.” a-
céstă comunicare:

Intrând în fondul cestiunei, M. Sa
face istoricul evenimentelor sângeróse des-
fășurate în jurul orașului Nicopoli, pe Du-
năre, la finele secolului XIV, atunci când
armatele aliate creștine, în frunte cu Si-
gismund, Regele Unguriei, au suferit o
teribilă înfrângere din partea Sultanului
Baiazet, aruncând doliul asupra întregéi
creștinități.

Acéstă luptă este memorabilă prin
aceea, că a avut ca teatru de operațiune
orașul Nicopoli, care a fost și teatru de
operațiune la începutul răsboiului ruso-
româno-turc.

În aceste lupte, Mircea devenise unul
dintre aliați, în urma unui tratat încheiat

la Brașov cu Regele Sigismund. În 'basa
acestui tratat, armatele aliate primiseră
învoirea de a trece prin țérá.

Lupta mai e însemnată și prin faptul,
că a luat parte și unul din strămoșii M.
S. Regelui, comitele de Solon, care făcea
parte din marchisatul de Brandenburg.

Majestatea Sa arată faima de care
se bucura Mircea cel Mare peste hotaré,
deșteptând interesul tuturor pentru țérá
românescă; el a fost figura cea mai im-
punătoare a neamului românesc.

Sórtea acestui răsboiú s'a întors contra
creștinității, din cauză că fie-care din na-
țiunile luptătoare vroia a avé pentru sine
gloria învingerei. Înzadar s'au luptat con-
ducătorii înțelepți și stăpânésó vanitățile;
după prima înfrângere armatele au fost
cuprinse de spaimă și nimicite; Sigismund
însé era să cadă în mâinile dușmanului,
decă nu ar fi fost apărut cu trupul său
de comitele de Solon.

Sigismund întorcéndu-se în țérá și
devenind mai târziu Impérat, nu uită bra-
vura și serviciile aduse de Solon atât pe
câmpul de răsboiú, cât și în țérá, și îl
făcu Principe, dându-i numele de Frideric
de Zoller. De aci se trage casa familiei
de Hohenzollern.

În a doua parte a comunicării sale,
M. Sa dicé că un tractat identic ca acela
încheiat între Mircea cel Mare și Sigis-
mund, s'a făcut în anul 1877 între noi
și imperiul rusesc și în basa cărúia oștile
rusesci au trecut prin țérá, spre a merge
pe câmpiile de bătăie.

Cele două date istorice se apropie și
mai mult prin aceea, că și în timpul răs-
boiului pentru Independență, una din ba-
sele de operațiune ale armatelor aliate
ruso-române a fost orașul Nicopoli.

Acest oraș, care vécuse pe bravi
oșteni ai lui Mircea luptându-se pentru
causa creștinității, a vécut vitejia pentru
libertate a nepoților lui Mircea.

Suveranul povestescé epoca gloriósă
când ostașii români au trecut Dunărea,
alergând la luptă, și când drapelul româ-
nesc fâlfăia pe câmpiile Bulgariei, purtat
din biruință în biruință. Arată impresia
ce a avut-o urcându-se pe platoul de la
Nicopoli, și vécénd acele locuri memorabile
unde Mircea cel Mare se răsboie în anul
1386.

M. Sa aruncă o privire și asupra ce-
lorlalte episoade ale răsboiului, când sórtea
armelor oscila, și ajunge la data când l-a
fost încredințată comanda tuturor trupelor
din jurul Plevnei. Tóte aceste episoade
pline de lupte glorióse, de speranțe și
dureri, de cortegiuri de răniți și prizoneri
turci, cari cad cu miile pe drumurile aco-
perite cu zăpadă, sunt descrise în frase
bogate și puternice de cătră M. Sa.

Marele căpitan povestescé vitejia
poporului, ale cărúii destine le conducé.

Fórte emoționat, Suveranul și-a în-
cheiat comunicarea Sa vorbind despre că-
létoria ce a făcut-o în Bulgaria acum doi
ani, cu un sfert de veac în urmă, când
țérá sărbătórea memorabila dată a căderéi
Plevnei. Exprimă satisfacția, ce a simțit
revécénd acele localități atât de scumpe
Românilor.

A amintit despre cuvântarea episco-
pului bulgar de Wratza, care primind pe
Regele României în fața capelei de la
Grivița, a plâns de emoțiune și a dis,
adresându-se osémintelor soldaților: „Scu-
lați-vé din morminte pentru a saluta pe
Regele liberator”. Suveranul a vorbit și
despre grandiósa primire ce i-s'a făcut cu
prilejul visitei sale la Plevna și celelalte
localități istorice din Bulgaria, și a povestit
impresia profundă ce l-a făcut la reîn-
tórtere vederea orașului Nicopoli, la lu-
mina lunei, — oraș plin de atâtea mari și
glorióse amintiri.

Cuvântarea M. Sale a fost primită
cu ovațiuni; aplausele s'au repetat de
mai multe ori.

Tariful vamal român.

(Discușiunea asupra noului proiect de tarif în Camera română.)

D-l R. Porumbaru dice: D-l Mille s'a ridicat în contra protecțiunii, ce se dă fabricatului de hârtie. Dér tocmai în urma acestei protecțiuni, industria română pôte să pună la dispoziția diarelor hârtie așa de efină, încât să se vîndă numărul cu 5 bani. Cărțile și broșurile se tipăresc mai lesne, și astfel această industrie are o mare însemnătate culturală. E drept, că fabricele de hârtie nu plătesc impozite, dér termenul de încurajare este aprôpe de sfîrșit, și impozitele ce se vor plăti, vor fi un nou venit pentru stat.

Oratorul combate taxele prea urcate din tarif. Unele sunt de 30%, și totuși actualul tarif protegéză mai mult industria decât cel presintat de d-l ministru. Crede că urcarea prețurilor mărfurilor, în urma taxelor din noul tarif, o să fie așa de mare, încât n'o să pôtă fi suportată de consumatori, și mai cu sémă de populațiunea rurală. Tariful actual este mai protector pentru munca națională, decât cel ce se propune.

Oratorul recunoșce, că tariful, deși lovesce materiile prime, acordă ôre-care protecțiune produselor mai industrializate. În această privință lucrarea d-lui Costinescu este bună. Rôgă pe d-l ministru să renunțe la ideea de a crea o mare industrie și să favorizeze mai mult industria mică.

D-l C. Alessiu arată între altele, că ideea fundamentală a tarifelor protecționiste este sentimentul național, care pe lângă independența politică tinde și la independența economică. În Franția și Germania această concepțiune a triumfat din considerațiuni de apărare națională; în cas de război, aceste țeri vor să găsească în interiorul lor tot ceea-ce le este necesar.

Agricultorii români nu trebuie să se opună protecționismului, care este în interesul lor, și care va face ca cultura pământului să devie mai variată. Atât timp cât vom rămâne într-o situațiune inferioară altor state, nu trebuie să ne mirăm, că țeranul nostru trăesce prost. Crede, că tariful propus este o binefacere pentru țera.

D-l P. P. Carp dice, că nu se va avînta în multe teorii economice. Nu este destul de savant pentru acesta. Își propune însă a spune ceva despre *capitalurile străine*.

„Aud din multe părți diatribe violente, din alte părți susțineri aprigi a capitalurilor străine și mă întreb, decă și unii și alții își dau bine sémă de cestiune; căci în fine, d-lor, a fi contra capitalurilor străine, este a fi contra muncii capitalizate, adecă a avé pretențiunea de a face noi totul *à nouveau*, cum dice Francesul, și de a ajunge la aceleași rezultate la care a ajuns o omenire întregă în atâtea mii de ani. D-lor, în ultima instanță ce numim capitaluri străine?”

Adecă Constituția noastră nu este un capital străin? Oare un creier românesc a inventat libertățile noastre publice? Pe terenul moral, ce nu este capital străin? Apoi cea mai frumoasă etică, etica religioasă creștine, ni-a fost dată de un Evreu; și ori unde ne aruncăm ochii, trebuie să dicem, că ceea-ce suntem astăzi, și ceea-ce ne încunjură, este într'adevăr rezultatul unei munci a noastre, dér unei munci de absorbțiune a tot ce au muncit alții înaintea noastră.

Apoi, decă pe terenul intelectual este așa, decă pe terenul politic este așa, decă pe terenul moral este așa, voiți d-vostre, ca pe terenul material să faceți o excepțiune? Voiți un ce imposibil. Imposibil, pentru-că ori-cum vor vorbi acei, cărî sunt contra capitalului străin, ei singuri vor contribui la introducerea lui în țera. Voiți industrie națională, faceți o fabrică și acel care face fabrica, este pôte unul dintre acei, cărî se ridică contra capitalului străin, care cer muncă națională și capital indigen. Fôrte bine, ér, după-ce a făcut această diatribă, se duce binișor și se adreséză la capitalurile străine, ca să vină să-l pună în posibilitate de a crea fabrica. Proprietarul, după-ce a făcut și el o diatribă contra capitalului străin, când are nevoie de bani, ca să continue agricultura lui, se duce la bancheri — și este știut, că toți bancherii noștri sunt comandanți de bancherii din străinătate, — și cu toate diatribile noastre nu vom puté face nici un pas, nu vom puté face, vé afirm, nici un progres fără capitaluri străine, ér, d-lor, se dice că capitalurile străine intră în țera și apoi es din țera, și se duc la străini înapoi cu un mare câștig. Așa este dér și plôia care a cădut pe pământ se întôrce éráși la cer; cădënd însă pe pământ, l'a îmbogățit, l'a alimenat și l'a

făcut mai productiv. Așa și capitalurile străine, vin la noi și de la noi éráși se duc de unde au venit, însă prin trecerea lor pe la noi, are să iasă o întărîre a muncii naționale, așa de mare, încât vom fi recunoscători acelor, cărî le-au adus și acelor cărî le-au întrebuițat.“

Venind la cestiune oratorul dice, că generațiunea de la 1866 a organizat renascerea economică a României. Partidul conservator pôte să revindice în această privință o pagină glorioasă din istoria economică a țerei.

La 1875 eram încă vasali imperiului otoman și convențiunile sale se aplicau și României. Prima condițiune, ca să putem trata, era libertatea de libertate. Bine au făcut ômenii de stat de atunci, că nu s'au ocupat decât de această parte a cestiunii, căci prin acea convențiune am câștigat dreptul de a trata în schimbul unor mici concesțiuni.

Când ni-s'a propus de cătră Austria de a trata, nu se mai putea discuta cestiunea. Nu era o cestiune industrială, ci era o cestiune de libertate. Bine au făcut ômenii de stat de atunci, că nu s'au ocupat decât de această parte a cestiunii, căci prin acea convențiune am câștigat dreptul de a trata în schimbul unor mici concesțiuni.

Oratorul regretă cuvintele pe cari d-l ministru de finanțe le-a spus în expunerea de motive relativ la convențiunea de la 1876. D-sa nu va acusa pe liberali, că au ratificat convenția, că au întins-o și în alte state și că au prelungit își de la 1886 până la 1891 regimul existent până atunci.

La 1893 partidul conservator a încheiat primele convențiuni comerciale pe bazele unui tarif serios. Istoria va înregistra, că partidul conservator a presidat la renascerea economică a țerei, — și tot el a dat avînt dezvoltării sale industriale. (Oratorul continuă.)

Literatură și sciință.

Sistema ortografică a limbii române.

De
Nic. Densușianu.

— Fine. —

Spre a ne puté da sémă de totă gravitatea acestei cestiuni, vom reproduce aici următoarele cuvinte ale lui Cipariu:

„Cea mai viă convingere a autorului și împreună, precum credem, a tuturor Românilor cunoscători, dintru început fu: cum că limba românească ca dialect italic pre la începutul arătării ei în Dacia era cu mult mai avută în forme și mai avută în cuvinte române de cum este astăzi, cum că prin contactul și amestecul cu popore de alt sânge și de altă limbă: Slavă, Greci, Unguri, Turci, și prin despotismul slavismului în curți și în biserică prin seculi nenumerați, a pierdut mult dintru amândoué (forme și cuvinte) nu numai, ci că a și împrumutat multe dela aceleși popore, atât forme, cât și cuvinte“¹⁾.

Ér în alt loc același autor scrie:

„Libertatea de a puté vorbi și a scrie fie-care cum i place și cum i se pare mai frumos și mai bine, este o prerogativă atât de prețioasă, cât și ori-care altă libertate, pentru om.“

„Însă libertatea încă-și are necuveniențele sale, și de aceea ômenii de mult, de când au intrat în societate, se au desbrăcat de-o parte a acestei prerogative și o au sacrificat pre altarul comun spre emolumentul societății. Libertatea neres-trînsă pôte să devieze și să ne ducă, séu la împărechiare, séu la tiranism, amândoué consecințe uricioase și periculoase, cărî nici o-dată nu au lipsit, unde libertății s'a dat cale deschisă de a alergă în cătr'o o vré, fără fréu și căpéstru.“

„E timpul venit ca să ne fipsăm limba, cum au fipsat-o și alte națiuni civilizate, ca să nu mai avem aceleași libertate desfrénată, de a scrie care

„cum i place, ci fie-care și toți, unul ca altul, după o normă fiptă și certă.“

„Va să dică, a venit timpul să ne unificăm limba, să-i stabilim formele și să-i purificăm materialul, de la care nimeni să nu fie er-tat a se abate după capul și placul său.“

„Însă greutatea cea mare nu va fi întru aceea, că învățații Românilor nu vor veni la consens, cum cere Quintilian, pentru-că am avut asemenea exemple vii, cum-că Românul tot pôte să vină la cointeșles, deși cu multă anevoiă... ci greutatea cea mai mare de cât tôte va fi: de a află vre-o autoritate atât de mare, cât să pôtă impune tuturor cărțularilor noștri strinsa obligațiune de a urmă întru tôte sistema limbii și ortografiei stabilinde, fără de a murmură și strigă în contra tirăniei. Ce dé Dumneșeu să nu se întemple“²⁾.

Astăzi, după cum vedem, noi ne aflăm fără nici o direcțiune în scrierea limbii române, ori putem dice, că suntem în o direcțiune falsă.

Usul limbii, atât în scris, cât și în vorbit, are trebuință să fie regulat, această o cere unitatea și caracterul limbii; însă acest us nu-l pôte fixă de cât gramatica. Fără gramatică vom fi tot-de-una cu limba în disordine.

A avé o gramatică, și o ortografiă basată pe regulile gramaticii, este una din cestiunile naționale, ce astăzi nu mai suferé întârziere.

Limba unui popor nu se pôte considera numai ca un instrument particular pentru exprimarea gândurilor diferiților indiviți, ea este o avere națională și statul prin instituțiunile ei, ér nu individul, prin capriciul ori ignoranța sa, are dreptul să dispună cum trebuie să fie limba scrisă.

Credem așa dar, că înainte de a face un pas mai departe în reforma grafiei, ori ortografiei, este imperios de lipsă să avem o gramatică uniformă a limbii române.

Ori-ce altă soluțiune se va dá problemei ortografice, fără respectul legilor gramaticii și ale istoriei limbii, ne va depărta și mai mult în calea direcțiunii false, pe care ne aflăm și de unde mai târziu ne va fi imposibil de a ne mai întôrce înapoi. Dificultățile pentru unificarea limbii vor cresce, confusiunea se va întinde, anarhia, ce domnesce în scrierile noastre de 50 de ani încôce, va aduce limba și literatura română la atâtea decadentă și desconsiderare, în cât mulți vor preferă să-și scrie operele lor mai bine în limbă străine, după-cum cu durere trebuie să constatăm, că unii o fac această chiar astăzi. Încă o probă, că tot ce nu se întemeieză pe un principiu adevărat, e periculos.

Și aici încheiăm cu cuvintele lui Cipariu, care sub greutatea acestei stări de lucruri scriă pe la 1862 următoarele:

„Dé ceriul, că precum toți suntem de un sânge, toți ne am îndulcit la sinul mamei noastre cu aceleași dulci cuvinte, și toți ne suntem frați, — ori cât ne despart munții și văile, — așatot numai una să fim, cu ună limbă și ună literatură. Și dacă românul pre alt câmp e tăiat în bucăți și purcede pe căi diferite, une ori cu totul contrarie, dar cel puțin în literatură, în pașii către cultură numai un corp și un suflet să fie. Atunci ori ce despărțiri politice, sociale și religioase, ne vor tăia de către o-altă, dar spiritul națiunii și geniul român, i-și vor tinde aripele sale spre toți fiii lui Traian, și-i va tiné legați întru legăturile păcei, frăției și unității naționale“³⁾.

¹⁾ Cipariu, Principia de limba, pag. 348 seqq.

²⁾ Archiva pentru istoria și filologia. An. 1868, pag. 346.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie st. v. 1904

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corône, pe șese luni 12 corône, pe trei luni 6 corône, pe o lună 2 corône.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Războiul.

Scrii sosite din Tokio spun, că armata japoneză din nordul Coreei a ocupat fără de nici o rezistență localitatea Șionskô. Marșul Japoneseilor a fost fôrte repede.

În aceeași zi Japoneseii au ocupat Vitsu, oraș situat pe malul fluviului Yalu. Acest oraș nu de mult era ocupat de Ruși. După lupta de la Cîng-Ciu însă Rușii l'au părăsit, trecënd pe cealaltă parte a fluviului, unde așteptă pe Japonesei în pozițiuni întărîte.

Pe cei doi inimiți nu-i mai desparte acum decât fluviul Yalu.

*

Refugiații vaselor „Variag“ și „Koreietz“.

La Constantinopol au sosit dîile trecute 5 ofițeri și 18 matrozî din echipagiile vaselor rusești „Variag“ și „Koreietz“ nimicite în lupta de la Cempulo. Ei erau în drum spre Odesa, unde au și sosit dîile acestea, făcându-li-se acolo primire strălucită. Unul din ofițerii refugiați a istorisit următoarele despre lupta de la Cempulo:

La 9 Februarie, adecă înainte de declararea războiului, amiralul japones Uruu a trimis o scrisore comandanților vaselor străine din port anunțându-i că va ataca vasele rusești din port, decă nu se vor îndepărta înainte de amiazi. Comandanții străini au comunicat avisul acesta căpitanului Rudnyew, comandantul vasului „Variag“, care a declarat, că atitudinea lui Uruu e nedreptă, ei însă totuși se vor apăra. Vasele străine părăsiră atunci portul, după-ce salutară cu însuflețire pe marinarii ruși destinați morții.

La intrarea portului stăteau în ordine de bătaie 6 vase mari japoneze și 8 torpilôre. Lupta s'a început punct la amiazi și a durat o oră. În mijlocul unui foc teribil din tunuri, dat din ambele părți, „Variag“ fu grav avariat. Ne-am apărât vitejește, însă bordul vasului începù să ardă și mai multe proiectile inimice au stricat și corpul vasului. Lângă mine cădeau ofițeri și soldați. Capitanul încă fu grav rănit, și bordul vasului era acoperit de sânge. Simțiam, că suntem pierduți, dér n'am vrut cu tôte acestea să ne predăm inimicului covârșitor în număr. Căpitanul Rudnyew nu și-a pierdut prezența și a dat ordinul:

— Vasul trebuie scufundat!

Am deschis ecutiile, apa năvăli în vasul nostru și „Variag“, care ardea, începù să se scufunde. Am plâns vedënd sôrtea vasului, când bărcile vasului frances „Pascal“ veniră spre a ne mântui. Acesta s'a întemplat la ôrele 5 d. a. De pe bordul lui „Pascal“ vedeam cu ochii lacrimați cum ni-se scufundă vasul. ér pe de-asupra mării zărirăm plutind cadavrele camarășilor noștri și ruinele vasului.

„Koreietz“ a avut aceeași sôrte. Nu s'a predat, ci echipagiul său a făcut să sbóre în aer. S'au auzit doué detonături teribile, după-ce echipagiul s'a refugiat pe țerm. Într'aceea muzica noastră a cântat imnul rusesc, ér marinarii vaselor străine au făcut onoruri vasului rusesc, care se scufunda. Am aprins și al treilea vas „Sungari“. Resultatul luptei a fost, că am nimicit trei corăbii japoneze, ér inimicul n'a avut ce să ia ca pradă. Vasul frances „Pascal“ a salvat viața a 400 Ruși.

SCIRILE DILEI.

— 24 Martie v.

Maj. Sa în Abbazia. Majestatea Sa monarchul nostru a sosit la 5 Aprilie n. în Abbazia, pentru a se întâlni cu regele Oscar al Svediei. Cer doi monarchi au schimbat erii visite. Din Abbazia Maj. Sa a plecat erii la Fiume pentru a visita pe archiducele Iosif. După vizită monarchul s'a reintors la Abbazia.

Cutremure de pământ. Luni pe la orele 11½ a fost un cutremur de pământ undulant, care s'a simțit în Brașov și în mai multe orașe ale Transilvaniei. — În *Oradea-mare* era tocmai liturghie la catedrala catolică, când începuse să cadă tencuiala de pe boltitură și candelabrele începuseră să se rotască. Credincioșii au fost cuprinși de panică și au eșit în grabă din catedrală. — Din *Hateg* ni-se scrie, că în urma cutremurului s'a observat o oscilațiune bruscă la toate obiectele atâr-nate, ér ceasornicele de părete s'au oprit. — În *Lugos*, după cum scrie „Drapelul“, au fost două cutremure și anume la 11.15 și la 11.35 ore. S'au simțit 40 de sguduituri mari; orológele din turnuri s'au oprit. Acest cutremur s'a simțit și în România. Éta ce scrie „Cronica“:

Eri s'a simțit în capitală *cinci* cutremure de pământ: Primul s'a simțit la ora 12 și 4 minute, al doilea la ora 12 și 28 m. și a fost cel mai puternic, ér cealalte trei, unul la 1 și 9 minute, al doilea la 2 ore și 5 m. și al treilea la 3 ore și 27 minute. Acestea au fost foarte slabe, așa că abia au putut fi înregistrate de aparatele sismice ale institutului meteorologic.

Limba germană în Rusia. În urma petiționării făcute de locuitorii din provinciile baltice, Țarul a permis deschiderea claselor de limba germană în școlile primare din acele provincii, de unde erau suprimate printr'un ucas anterior.

Adevărat s'e fie? Ni-se scrie: „În Nr. 12 al fôiei comitatului Sălăgiu „Szilágy“ într'o corespondență publicată din Sz. Odor-heiú, se face pomenire despre o prăsnuire, ce o-ar fi aranjat'o Ungurii de la școla de stat de acolo, la 15 Mărțisor, în onórea lui Kosuth, în care eprespondență între altele se află și observarea, că preotul gr. cat din Sălăgiu *Laurențiu Brun*, ca tot-deuna așa și de astă-dată și-ar fi manifestat simțimintele „patriotice“ prin participarea sa la acea prăsnuire. Suntem curioși, părinte Bran! a sci, că după care pravilă ți-ai putut lua îndemn, ca în postul mare să alunece a face un pas nesocotit ca acesta? De când suntem noi preoții români dator a-ne manifesta patriotismul cu serbarea aniversării revoluțiunii inaugurate la 48 prin Kosuth? — „Argus“.

Incercare de sinucidere. Din Viena se anunță, că erii a fost pescuită din Dunăre o doamnă din societatea înaltă, care s'a aruncat în Dunăre, ca să moră. Mai târziu s'a constatat, că dama este contesa Paul Festetich, care totă nóptea își petrecuse într'o cafenea cu fiul său.

Radiu în Bucovina. Un diar german din Cernăuți înregistrează scirea, că aprópe de comuna Cărlibaba din Bucovina s'a aflat mineralul așa numit „Uran-pech“, care conține foarte mult radium. O comisiune compusă din profesori de la universitate, din funcționarii de la direcțiunea fondului religionar gr. or. și din membrii ai consiliului cultural al țării, va merge la fața locului, pentru a face cercetările necesare.

O luptă ruso-japoneză — în România. În portul din Constanța doi matrosi japoneși aflători pe bordul unui vapor engles, s'au încercat cu doi matrosi ruși. Poliția a intervenit, despărțind pe bătauși, cari își aleseră ca teren de operațiune terenul neutral al României.

Pressa și Jidovii din Rusia. Din Petersburg se anunță, că în urma sgometelor îngrijitoare răspândite printre Evreii din Rusia meridională, presa rusă a primit ordinul de a-se abține de la orice acte, cari ar puté întări pasiunile mas-

selor contra Evreilor. Autoritățile au luat măsuri rigoroase pentru a menține ordinea publică.

Măsuri contra bólelor venerice. Consiliul sanitar superior al României a propus ministerului de interne spre aprobare unele măsuri pentru combaterea bólelor venerice. Éta punctele principale propuse de consiliul sanitar: 1) Sese tipărescă și se se împartă gratuit între popor broșuri, în cari se se expună pericolele ce învólvă bólele venerice. 2) Medicii județani și de plase se țină conferențe populare despre aceste bóle. 3) Ministerul culetor și instrucțiunii publice se dea ordine preoților și învățătorilor spre a colabora și dênșii în această direcțiune, ér în ultimii ani ai cursurilor de la școlile normale și seminarii se se predea igiena practică. 4) Militarii cari au suferit de sifilis se primescă câte un carnet, în care se se înscrie data infirmității și stadiul bólei, ér la liberare medicul militar se înscioințeze pe medicul județului. 5) În comunele unde numele infectațiilor trece peste 3% se se înființeze lazarete. 6) Lucrătorii, ce vin din străinătate se fie supuși visitei și dscă se vor găsi bolnavi, se li-se interdică intrarea în țară.

Condamnat. Sub titlul acesta „Tel. Rom.“ de la 5 Aprilie scrie: „D-l Sever *Bocu*, colaborator intern al diarului „Tribuna“ din Arad, e osândit de tribunalul reg. din Timișóra la 6 luni închisóre ordinară, pentru falsificare de cambii“.

Din Hateg ni-se scrie, că în ziua de 1 Aprilie funcționarii orașului în frunte cu primarul au aranjat o festivitate în sala magistratului în onórea d-lui Iosif Lenkes, căpitan de poliție, din incidentul aniversării a 15-a, de când a intrat în funcțiune. S'au rostit discursuri, ér d-lui Lenkes i-s'au oferit cadouri prețioase.

Societatea sodalilor „Lumina“ din Brașov va da Luni, în 29 Martie v. o producțiune și petrecere colegială în sala hotelului „Orient“ Nr. 1. Intrarea de persoană 1 cor. 20 b. Studenții 80 bani. Bilete se pot căpeta la Eremias, libr. Ciurcu și séra la cassă. Beneficiul net e destinat pentru ajutorarea sodalilor români din Brașov. Corurile vor fi dirijate de d-nul N. Oancea, jun., ér rolurile comediei „Creditorii“, de V. Alexandri vor fi interpretate de: d-șóra A. Lungu și de d-nii: N. Rusu, V. Furnică, I. Gămulea, C. Coliban, Th. Gall, G. Gămulea și V. Pitiș.

Societatea de înfrumșetare din Sălăgiu va da în séra de 11 Aprilie o producțiune teatrală. Se va reprezenta drama „Aur“, de Constanța Hodoș.

Baile Eforiei, atât cele de abur, cât și cele de vană vor fi închise începând de Duminecă, 10 Aprilie n. până *Joi séra în 14 Aprilie inclusive*. Deschiderea se va anunța la timp.

Teatru german. Asérá s'a reprezentat pentru a doua órá drama „Zapfenstreich“ de Fr. Adam Beyerlein. Subiectul interesant a atras și de astă dată multă lume. Rolurile principale au fost interpretate cu multă dibăcie de d-șóra *Teresa Bellau* și d-nii: *Olmar* (sergentul Helbig), *I. Sodek* (vagnistrul Volkhardt), *Ferd. Gerb* (locotenentul v. Lauffen). D-nii *Redl* și *Seger*, cari în această piesă au roluri mai mici încă s'au achitat cu cunoscuta lor abilitate.

Societatea artistică High-Life, care debutéză începând cu 1 l. c. n. în sala de la „Gewerbeverein“, merită totă lauda. Cel mai însemnat punct al programei este debutul regelui evasorilor *Mr. Charles Williams*, care spre uimirea publicului se pôte elibera din cele mai grele lanțuri și lăcate, aplicate de organele siguranței publice. Demne de înregistrat sunt și interesantele producțiuni ale d-lui *Frank* (championspringer), ale antispiritistului *Brown* și ale subrettei *Lenny Lee*, care execută cu multă pricepere dansuri naționale românesci. Musica e susținută de un bun pianist.

Adunarea generală

a „Reuniunii rom. de gimn. și de cântări“ din Brașov.

Brașov, 6 Aprilie n.

„Reuniunea rom. de gimnastică și de cântări“ și-a ținut erii séra adunarea sa generală în sala festivă a gimnasiului român gr. or. din Brașov în fața unui mare număr de membrii activi, ajutătorii și onorari.

Din raportul anual tipărit și împărțit înaintea deschiderii adunării între membrii Reuniunii estragem următoarele date: Anul de gestiune 1903 este al 40-lea an de la înființarea ei. Comitetul a ținut 9 ședințe și a aranjat 2 concerte și 1 concurență socială. Pentru a da Reuniunii un avânt mai mare, comitetul a făcut tot posibilul spre a atrage atențiunea și sprijinul publicului din loc asupra menirii culturale a Reuniunii și a lansat un apel în sensul acesta, publicat în „Gazeta Transilvaniei“. Raportul publică programa concertelor date și reproduce recensiuile elogióse ale diarelor locale. Din raportul de cassă vedem, că averea reuniunii reprezintă suma de 3527 cor., 62 bani, budgetul e preliminarat cu 1280 cor. Reuniunea numără 6 membrii onorari, 3 fundatori (cu 200 cor.), membrii protegători 61, membri activi (secțiunea de cântări) 52, în secțiunea de gimnastică 16.

D-l *George Dima*, presidentul Reuniunii deschide adunarea la orele 5½ și salută membrii întruniți. La propunerea d-lui *V. Onițiu* se ia la cunoscință raportul comitetului și se alege o comisiune pentru cenzurarea socotelilor în persoanele d-nelor *Dima*, *Vecerdea* și *Onițiu* și a d-nilor *prof. Panțu* și *Petrović*. Adunarea se suspendă pe 10 minute.

După redeschiderea adunării, d-l *C. Panțu* raportorul comisiunii cenzurătoare, propune se se dea comitetului absolutoriul și se se voteze budgetul pro 1904. Adunarea primesce. În urma unei discuțiuni ivite în jurul cestiunii sprijinirii materiale a Reuniunii, d-l *prof. Bârsan* relevéză faptul, că unii membrii protegători plătesc o taxă anuală de 10 cor., alții numai 6 cor., ceea ce constituie o anomalie. La discuțiune iau parte d-nii *Ciordea*, *Dr. Saftu*, *G. Dima* și *Dr. Vecerdea*. Adunarea aduce concludusul, ca noul comitet se studieze cestiunea această și se vină la proxima adunare cu o propunere.

Urméză punct 3 al ordinii de zi, alegerea noului comitet. La propunerea d-lui *prof. Bârsan* se relege cu aclamațiune vechiul comitet în frunte cu d-l *George Dima* preș. și dirigentul corului.

După re alegerea comitetului d-l *G. Dima* rostesc un discurs mai lung și des aplaudat, făcând în trăsături generale istoricul de 40 ani al Reuniunii de cântări. Arată că Reuniunea actuală s'a înființat cu scop de a cultiva gimnastica, mai târziu s'a adaus ca scop secundar și cultivarea muzicii. Musica se făcea la mesele întinse și prin urmare avântul musical a trebuit să stagneze, căoi știut este că la mesele întinse nu se pôte cultiva musica adevărată. Legătura această nefiréză între reuniunea de gimnastică și cântări este o grea pedecă în viața Reuțiunii. Musica trebuie în mod intensiv cultivată, căci ea este cel mai însemnat factor în viața social-culturală a Brașovului, având scopul sublim de a ridica nivelul societății brașovene. Cu toate acestea secțiunea de cântări a realizat în timpul din urmă progrese foarte însemnate, cari au contribuit mult la înălțarea prestigiului centrului nostru de cultură. Și totuși ce puțin sprijin și ce nepăsare din partea publicului! Apeléză la membrii activi și protegători ca se se lapede de nepăsarea din trecut și se se dedea cu un spirit nou, care este signatura timpului actual, ca umér la umér se înălțăm centrul cultural al Brașovului prin reuniunea noastră.

Mulțumesc în fine pentru încrederea pusă în comitet și declară adunarea de închisă.

Nu pot să închei raportul fără a nu sublinia faptul remarcabil, că de mult timp

nu s'a mai ținut o adunare gen. a Reuniunii la terminul prim al convocării, cum a fost cea de erii.

Fie acest fapt un augur bun pentru viitorul Reuniunii! *Rep.*

Monumente de pe timpul lui Ștefan cel Mare.

D-l *Dr. Istrati* a vorbit Vineri în ședința publică de la Academie despre: *câteva date relative la monumentele de pe timpul lui Ștefan cel Mare.*

D-sa a vorbit mai întâiu despre mica bisericuță din satul *Borzesci* din județul *Bacău*, unde s'a născut marele domn al Moldovei. Această bisericuță a fost clădită de către Ștefan cel Mare la anul 1434 și care acum se află în ruină. D-l *Dr. Istrati* a expus apoi următoarele legende, cărora se dicesc că se datoresc clădirea acestui monument istoric:

Ca copil Ștefan cel Mare avea multă plăcere de a-se război, de aceea el își avea ceata lui de băieți consăteni în fruntea cărora de multe ori se puneau, spre a-se lupta cu alte cete ce se formau.

Intr'una din zile o asemenea luptă avu loc. Ștefan cel Mare învinse o cetă, ce se dicesc că sunt Tătari, ér pe capul cetei un anume *George*, ce făcea pe hatmanul, îl spânzurară de subțiori de o cracă a unui stejar.

În acest timp sosesc într'adevăr și Tătarii, copiii speriați fug și se ascund lăsând pe camaradul lor spânzurat, ér Tătarii îl străpunseră cu sulite.

Ștefan cel Mare ajungând domn, la prima înfrângere a Tătariilor prinse pe fiul hatmanului, îl duse la satul *Borzesci* și spânzurându-l de aceeași cracă, avu o sorțe identică cu a lui *George*, cu toate că veniseră soli cu daruri multe, ca să-l rescumpe. Stejarul fu apoi ars, ér în locul său Ștefan cel Mare clădi bisericuța astăzi în ruină. După o altă legendă, se dicesc că în timpul când *George* era spânzurat de cracă un epure trecu pe lângă copii, cari alergând după el uitară pe bietul *George*, lăsându-l să moră în strâng. Și că în amintirea acestui episod din copilăria lui Ștefan, s'ar datorii acest monument istoric.

Sătenii bătrâni din *Borzesci* spun, că sf. masă ar fi aședată pe chiar rădăcina stejarului.

D-l *Dr. Istrati* vorbește apoi despre podul de lângă *Borzesci*, despre podul „înalt“ de la nordul *Vasluiului*, precum și de cel de la *Cotnari*, construite în timpul acestui mare Voevod al Moldovei.

Enumeră apoi vre-o 20 de biserică ce se cred pozitiv a fi construite de către el, în amintirea glorióselor războie ce a purtat. Aceste clădiri, spune *Dr. Istrati*, cu ornamentele lor simple și impunătoare dau o dovadă despre epoca și ómenii ce le-au construit.

Ceea-ce e caracteristic la aceste biserică, e frumoasa turlă, ér alcătuirea bolței prin basa turlei făcută din două stele octogonale, e un adevărat triumf pentru cel ce le-a zidit.

Vorbesce apoi despre *Ólele Discuri* ce se găsesc în păreții monumentelor vechi, explicând diferitele figură ce se ved în crustate pe ele.

D-l *Dr. Istrati* s'a simțit dator de a țină această conferință înainte de închiderea sesiunii generale a Academiei și în momentul când némul nostru va serbători 400 de ani de la mórtea marelui domn moldovean.

Succesul conferinței a fost desăvârșit.

Invitare.

În considerarea obiectelor de mare interes general puse la ordinea zilei în adunarea gen. a comitatului Sălăgiu pe ziua de 15 Aprilie a. c., invit pe toți membrii români ai congregației comitatului Sălăgiu, a-se prezenta la înconferința prealabilă, ce se va ținé în 14 l. c. séra la orele 7 în *Hotel Tigris* din *Zilah* și a participa la ședința în ziua următoare.

Băsesci, 4 Aprilie 1904.

G. Pop de Basesci.

ULTIME SCIRI.

Șanghai, 5 Aprilie. După sciri din *Kobe* 260,000 soldați japoneși sunt în drum spre *Corea*. Afară de aceștia 60,000 sunt sub drapel. Statul major militar tăinuesce planul de operațiuni.

Londra, 5 Aprilie. În partea nord-vestică a fluviului *Yalu*, sunt concentrați 100,000 Ruși.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil *Traian H. Pop*.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga se lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

„Pe pragul mormântului,” de preotul G. Simu, conține versuri funebre pentru popor și pentru inteligență. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto).

Proba de foc. comedie într'un act după A. Cotzebue, localisată de Irina Sonea n. Bogdan 30 b. plus 10 b. porto.

Istoria lui Stan Pățitul. Partea a II-a. Femeia în versuri pentru popor de I. Tom. Totan învățator, preț. 20 b. plus 3 b. prt.

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Prețul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilia, prosă și versuri, de Sextil Puscariu. Prețul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferența ținută a Atheneul român de C. Dissesou la 27 Februarie 1885, prețul 50 b. plus porto 5 bani.

Imbunătățirea stărei sătenilor de Gr. G. Pencescu, prețul 50 b. + 5 b. porto.

Nu mă uita! Colecțiune de versuri pentru ocaziuni funebre. Aranjată prin N. F. Negrușiu. Ediț. IV. Prețul 50 bani. + 5 b. p.)

Pribeag, ediția I-ă de Ioan Iosif Scopol Preț. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preț. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scriitorii, cetitori și critici de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului său cântarea sărbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adevărate Cantări la morți, adunate de I. Pop-Regeanu. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

Cu vârful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Edițiunea „Amicului Familiei“ Prețul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Umbre și lumini poezii de Em. Părdăanu, cor. 2-50 (porto 20 b.)

Asupra situației, articoli și foșoare de Iónă A. Lăpedat. Preț. 40 b. pl. 10 b. porto)

Istoria legii nouă scrisă de Dr. Victor Szmigelski. Tomul II: Isus ca preot. Cu aprobarea Prea veneratului Ordinariat metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Pretul 3 cor. 40 b. plus 20 b. porto.

Influența franceză în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iași Cu 50 b. + 5 b. porto.

„O roșă veștejită“ cu text nemțesc după Heine și românească de Matilda Cugler-Poni pentru voce și pian. Prețul 1 coronă, plus 5 bani porto.

„O sêră la stînă“ idilă pentru piano. Prețul 1 coronă plus 5 bani porto.

„Balada“ pentru violină cu acompaniament de pian, Prețul 1 cor. 25 fil. plus 5 bani porto.

Recomand Onor. cetitori

Magazinul meu

de haine gata pentru bărbați, adulți și copii,
cu prețuri foarte ieftine.

Croelă escelentă!

Un costum pentru bărbați cor. 16.—	
„ Pardesiu ”	21.—
„ Raglan séu ulster ”	23.—
„ Costum de adulți ”	12.—
„ ” „ copii dela 3—10 ani ”	5.—
„ Pardesiu de copii ”	9.—
Pantaloni de bărbați Kamgarn „	7.—
„ ” „ „ Chewiot „	5.—
„ ” „ pentru adulți „	3.50
„ ” „ de copii dela 3—10 a.	2.70

MAGAZINUL pentru
CONFECȚIUNI DE DAME
se află în **Strada Porții nr. 3.**
Mare asortiment din cele mai noue modele
cu prețuri foarte ieftine.

Un Paletot de toamnă	12 cor.
0 Pelerină dublă	11 ”
Un Paletot de Demaselă	9 ”
0 Pelerină de fetiță	5 ”
„ Pelerină de postav negru	18 ”
Un Hawelok de Damă	13 ”

Strada Porții nr. 11. **ASCHER B.** Strada Porții nr. 3.

Specialități de costume pentru copii.

Se vinde și cu plata în rate.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Aprilie. n. 1904

Renta ung. de aur 4%	118.30
Renta de corone ung. 4%	98.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.10
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	209.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	164.50
Renta de hârtie austr.	99.75
Renta de argint austr.	99.55
Renta de aur austr.	119.40
Rente de corone austr. 4%	99.55
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.25
Losuri din 1860.	151.90
Acții de-ale Băncii austro-ungară	16.04
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	756.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	648.50
Napoleoniori	19.07
Mărci imperiale germane.	117.15
London vista	239.77 1/2
Paris vista.	95.47 1/2
Note italiene	95.15

Lista de vinuri

din Pivnița Eszterházy

Vin din 1903 (heuriger) ltr. 36 cr.

Almáshegyi . . . per „	40 ”
Bakator (1901)	50 ”
„ (1900)	60 ”
„ Auslese“	70 ”
Sauvignon	fl. 1.—
Ausbruch	1.20

Vinuri negre:

Schiller per ltr.	40 cr.
Vin negru	50 ”
Tugela drops (Ménés)	70 ”

La cumpărare de 10 litri din soiul acesta, dus acasă 4 cr. mai ieftin, asemenea la export la sate cel puțin 50 litri cu 11 cr. mai ieftin la litru.

WILHELM KOPONY.

P. T.

Aduc la cunoștința On. public, că Prăvălia mea din Strada Aței nr. 2 am arangiat-o din nou și dela 1-a Aprilie a. c. produc toate articolele ce se țin de

Cofetărie.

COMANDE pentru Torte, Creme, Sulzuri se primesc și se efectuează în și cu gust, în orî și ce timp peste și, cu prețuri convenabile.

In fie-care și pentru cafea Prăjituri prospete Vienes.

De Pasci se recomandă specialități Pinsen de pasci și pâne de pasci precum: Gugelhupf, Pismeti, Plăcinte cu nuc, cu mac, totdeauna prospete.

Mă rog de cercetare număró-ă.

Cu totă stima

Fanz Walter,
Conditor.

Cruce séu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

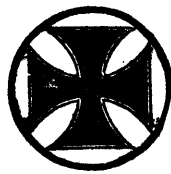
Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioréză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătăile de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reaceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelari. mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co fur de cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Căsuł-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oțci s oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucii male electro-magnetice o recomandă îndosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburî, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țeră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la óra 5-20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 8-13 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 5-07 m. dim.
- II. Trenul de persóne la óra 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 9-27 min. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persóne la óra 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11-40 m. a. m.
- III. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la órele 6-50 séra.* (* Circulă numai până în Predeal)

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m.
- II. Trenul mixt. la óra 9-18 min. séra.
- III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la óra 7-41 min. dim. (care circulă numai dela Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-25 min. dim.*
- II. Trenul mixt la óra 8-45 min. a. m.* (* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul de per. la óra 2-50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persóne la óre 8-25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la óra 1-59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul mixt, la óra 6-10 m. séra.*
- IV. Tren de pers. la órele 10.01 m. séra.* (* au legătură dela Tușnad.)

Dela Brașov la Zărnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la óra 5-25 min. p. m.

Dela Zărnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la óra 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-07 min. p. m.